

**COMMUNITY THINKING TOWARD DENGUE HEMORRHAGIC
FEVER PREVENTION : A CASE STUDY IN RATCHABURI**

NIPPAYA CHOMPOONUCH

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF MASTER OF ARTS
(MEDICAL AND HEALTH SOCIAL SCIENCES)
FACULTY OF GRADUATE STUDIES
MAHIDOL UNIVERSITY
2006**

**ISBN 974-04-7236-2
COPYRIGHT OF MAHIDOL UNIVERSITY**

ความคิดของชุมชนต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก : ศึกษาชุมชนแห่งหนึ่ง จังหวัดราชบุรี
(COMMUNITY THINKING TOWARD DENGUE HEMORRHAGIC FEVER
PREVENTION : A CASE STUDY IN RATCHABURI)

นิพนธ์ ชมภูษ 4437079 SHMS/M

ศศ.ม. (สังคมศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุข)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : มัลลิกา มัติโก Ph.D (Medical and Health Social Science),
อรทัย รวยอาจิณ Ph.D (Health Behavior and Social Epidemiology) , ปกรณ์ สิงห์สุริยา
Ph.D (Philosophy)

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ เป็นการวิจัยที่ใช้วิธีศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative perspective) มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาความคิดของชุมชนต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก ศึกษาความหมายของชุมชนที่มีต่อ ยุง แหล่งเพาะพันธุ์ยุง โรคและการป้องกันโรคไข้เลือดออก และศึกษาองค์ประกอบของชุมชนที่มีความเชื่อมโยงกับความคิดของชุมชนต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก โดยศึกษาชุมชนแห่งหนึ่งในจังหวัดราชบุรี เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ระดับลึก สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ การสังเกตอย่างมีโครงสร้าง และการสนทนากลุ่ม ระหว่างเดือน มิถุนายน 2547 ถึง เดือน เมษายน 2548 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ผลการวิจัย พบว่า ความคิดต่อโรคและการป้องกันโรคไข้เลือดออกของชุมชน เป็นความคิดที่สร้างขึ้นไปตามกรอบความรู้ทางวิชาการแพทย์ จากการมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่าง เจ้าหน้าที่สาธารณสุข แพทย์และชาวบ้าน ร่วมกันสร้างสัญลักษณ์คือ ยุง สัมพันธ์กับไข้ในเด็ก ผ่านประสบการณ์และการนิยามความหมาย ในการป้องกันโรคไข้เลือดออกตามความคิดของชุมชน โดยจำแนกความคิดได้ 2 รูปแบบ คือ 1) คิดเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้า คือ ความรำคาญจากเสียง ความเจ็บและคัน 2) คิดเพื่อทำลายหรือกำจัดให้หมดไป คือ ยุงนำโรค

ข้อเสนอแนะในการวิจัย คือ ชุมชนต้องตระหนักต่อความรุนแรงของโรคและสร้างนิสัยความร่วมมือในการป้องกันโรคด้วยตนเอง โดยไม่ต้องรอการกระตุ้นหรือการชี้แนะจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

**COMMUNITY THINKING TOWARD DENGUE HEMORRHAGIC FEVER
PREVENTION: A CASE STUDY IN RATCHABURI**

NIPPAYA CHOMPOONUCH 4437079 SHMS/M

M.A. (MEDICAL AND HEALTH SOCIAL SCIENCE)

**THESIS ADVISORS: MULLIKA MUTTIKO, Ph.D (Medical and Health Social
Science), ORATAI RAUYAJIN, Ph.D (Health Behavior and Social Epidemiology),
PAGORN SINGSURIYA, Ph.D (Philosophy)**

ABSTRACT

This qualitative research was aimed at studying (1) community thinking toward dengue hemorrhagic fever (DHF) prevention and (2) the perspectives of the community to mosquitoes and their breeding sites, disease and DHF prevention. The study was conducted in a community of Ratchaburi province Thailand. Data was collected from June 2004 to April 2005 by using in-depth interviews, structured observation and focus-group interviews. Content analysis was used to evaluate the data.

Results showed that community thinking toward DHF prevention was constructed from biomedical concepts derived from interactions between public health personnel, physicians, and people in the community. It manifested in specific symbols (mosquitoes and fever in children) relating to experience and the meaning of DHF according to the community thinking. The thinking can be divided into two patterns: (1) contingency thinking (noise, bites and itching) and (2) thinking to eliminate the cause of disease (dirt and disease).

It is recommended that DHF prevention should be the responsibility of community individuals without any encouragement or leading by health personnel.

**KEY WORDS: COMMUNITY THINKING/ DENGUE HEMORRHAGIC FEVER
PREVENTION/RATCHABURI**

138 P. ISBN 974-04-7236-2